

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 29 kap. 4 § strafflagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att strafflagens stadgande om skatteförseelse ändras så att det också kan tillämpas i fråga om underlåtelse att betala mervärdesskatt som skall redovisas månatligen. Ändringen är lagteknisk och beror på

att mervärdesskatten införs i omsättningsskattens ställe. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samtidigt som mervärdesskattelagen, dvs. den 1 juni 1994.

ALLMÄN MOTIVERING

**1. Nuläge och orsaken till
ändringen**

I samband med det första skedet av totalrevideringen av strafflagen intogs i 29 kap. strafflagen, som gäller brott mot den offentliga ekonomin, en 4 § som gäller skatteförseelse. Vid skatteförseelse är det frågan om att förskottsinnehållning eller källskatt, för en kalendermånad uträknad omsättningsskatt eller motsvarande skatt på vissa försäkringspremier eller arbetsgivares socialskyddsavgift inte har betalats inom utsatt tid. Underlåtenheten är straffbar om motivet är att någon vill skaffa sig själv eller någon annan ekonomisk vinning och underlåtenheten sker av någon annan orsak än betalningsoförmåga. För skatteförseelse utdöms, om gärningen inte utgör skattebedrägeri, böter eller fängelse i högst sex månader. Som skatteförseelse betraktas dock inte en mindre försummelse som har rättats till utan dröjsmål (4 § 2 mom.). I paragrafens 3 mom. stadgas särskilt om eftergift i fråga om anmälan, åtal eller straff.

Mervärdesskattelagen (1501/93) träder i kraft den 1 juni 1993. Genom lagen upphävs omsättningsskattelagen (559/91). Skyldigheten att betala mervärdesskatt och påförandet av skatten påminner huvudsakligen om betalandet och

påförandet av omsättningsskatten. Skillnaden mellan de skatter som skall betalas för en kalendermånad och de skatter som skall dras av för samma tid (skatt som skall redovisas) skall betalas den 25 dagen den andra månaden efter kalendermånaden. Denna skatt skall utan någon separat betalningsuppläggning betalas på eget initiativ. Vid mervärdesskattningen verkställs ingen egentlig beskattning med ett separat beskattningsbeslut, utan skattemyndigheten påför skatten bara om det på basis av deklARATIONER och andra utredningar konstateras att skatten inte har betalats. Den månatliga betalningen av mervärdesskatten är helt jämförbar med de skatter och avgifter i fråga om vilka en betalningsförsummelse är straffbar som en skatteförseelse.

När mervärdesskattelagen stiftades utgick man från att på skatteförseelser som gällde mervärdesskatten tillämpas 29 kap. 4 § strafflagen som gäller skatteförseelse. I 218 § 2 mom. mervärdesskattelagen finns en hänvisning enligt vilken det i 29 kap. 4 § strafflagen stadgas om straff för skatteförseelser som gäller mervärdesskatt. Också av motiveringen till regeringens proposition med förslag till mervärdesskattelag (RP 88/ 1993 rd) framgår att det i strafflagen skall stadgas om straff för skatteförseelser som gäller mervärdesskatt.

Strafflagens 29 kap. 4 § som gäller skatteförseelse är uppbyggd så att där nämns alla de skatter eller avgifter i fråga om vilka en försummad betalning innebär att paragrafen är tillämplig. I sin nuvarande lydelse kan paragrafen därför tillämpas bara i de skatter och avgifter som uttryckligen nämns där. Trots att mervärdesskatten ersätter omsättningsskatten och det sätt på vilket dessa skatter betalas är mycket likartat, kan det inte anses ostridigt att strafflagens stadgande om skatteförseelse i fråga om omsättningsskatt kan tillämpas på motsvarande gärning i fråga om mervärdesskatten. Avgränsningen av tillämpningsområdet är problematisk oberoende av den ovan nämnda, i 218 § mervärdesskattelagen införda hänvisningen till strafflagen, eftersom denna hänvisning inte som sådan påverkar innehållet i strafflagen. Vid revideringen av strafflagen har sådana hänvisningar utanför strafflagen givits bara en informativ betydelse. De kan användas för att fästa uppmärksamhet vid ett visst stadgande i strafflagen, men de påverkar varken dess innehåll eller dess tillämpningsområde. Det precisionskrav som ställs på strafflagstiftningen innebär att innehållet i strafflagen i ett dylikt fall inte kan ändras utan att själva stadgandet i strafflagen ändras. I strafflagen skall det sägas

vilka skatter och avgifter försummelsen skall avse för att stadgandet om skatteförseelse skall vara tillämpligt.

Mervärdesskatten skall redovisas månatligen och den är helt jämförbar med de skatter och avgifter där strafflagens stadgande om skatteförseelse i dag kan tillämpas i fall av försummad betalning. Därför är det motiverat att detta stadgande kan tillämpas också på den månatliga betalningen av mervärdesskatten på det sätt som avses i mervärdesskattelagen. Därför föreslås att 29 kap. 4 § strafflagen ändras så att paragrafen blir tillämplig också vid försummad betalning av mervärdesskatt som skall redovisas.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga organisatoriska verkningar. Om underlåtelse att betala mervärdesskatt som skall redovisas inte kriminaliseras på samma sätt som motsvarande försummelse i fråga om den månatliga betalningen av omsättningsskatt, blir ett sådant förfarande ostraffat. Detta skulle uppenbart leda till att skatten betalades mindre regelbundet och ge upphov till en ännu större ökning av skatteresterna.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

Till 29 kap. 4 § 1 mom. strafflagen föreslås bli fogad en ny 3 punkt om mervärdesskatt som skall redovisas, varvid den nuvarande 3 punkten blir 4 punkten. Momentets 2 punkt som gäller för en kalendermånad uträknad omsättningsskatt eller motsvarande skatt på vissa försäkringspremier förblir oförändrad. Gärningar i strid med denna punkt kan komma upp till behandling vid domstol även efter det att mervärdesskattelagen har trätt i kraft, och avsikten med förslaget är inte att slopa straffbarheten för sådana försummelse.

Ändringen innebär att den som försummar att erlagga den månatliga betalningen av mervärdesskatt som skall redovisas straffas för skatteförseelse, om han därmed eftersträvar

ekonomisk vinning och orsaken inte är betalningsoförmåga. Innehållet i rekvisiten eftersträvande av vinning och betalningsoförmåga har förklarats i regeringens proposition med de första förslagen till ändringar i strafflagen och vissa andra lagar i syfte att genomföra en totalrevidering av strafflagstiftningen (RP 66/1988 rd) samt i riksdagens lagutskotts betänkande om propositionen (LaUB 6/1990 rd.) och i riksdagens svar på regeringens proposition. Om gärningen utgör skattebedrägeri döms för sådant och inte för skatteförseelse. Också på skatteförseelse i fråga om mervärdesskatt tillämpas den straffbarhetsbegränsning som anges i 2 mom. Om betalningen av mervärdesskatten försummas kan en skatteförhöjning påföras (182 § mervärdesskattelagen). I ett sådant fall kan det också bli aktuellt att tillämpa

3 mom. i paragrafen om skatteförseelse, som gäller eftergift i fråga om anmälan, åtal eller straff.

Den nya 3 punkten gäller bara den skatt som i enlighet med 147 § mervärdesskattelagen skall redovisas månatligen. Stadgandet kan inte tillämpas på försummelser med betalningen av skatter som påförts med stöd av 176 §. I den nya punkten nämns inte skatten på vissa försäkringspremier. Lagen om denna skatt iakttas också efter det att mervärdesskattelagen har trätt i kraft. Punkten om skatteförseelse i

fråga om skatt på vissa försäkringspremier tillämpas oberoende av den föreslagna ändringen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som mervärdesskattelagen, dvs. den 1 juni 1994.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 29 kap. 4 § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 29 kap. 4 § 1 mom. strafflagen, sådant det lyder i lag av den 24 augusti 1990 (769/90), som följer:

29 kap.

Om brott mot den offentliga ekonomin

4 §

Skatteförseelse

Den som för att skaffa sig själv eller någon annan ekonomisk vinning eller av någon annan orsak än betalningsoförmåga underlåter att inom utsatt tid betala

1) förskottsinnehållning eller källskatt,

2) för en kalendermånad uträknad omsättningsskatt eller motsvarande skatt på vissa försäkringspremier,

3) mervärdesskatt som skall redovisas eller

4) arbetsgivarens socialskyddsavgift skall, om gärningen inte utgör skattebedrägeri, för *skatteförseelse* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Helsingfors den 6 maj 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Anneli Jäätteenmäki*

Lag

om ändring av 29 kap. 4 § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 29 kap. 4 § 1 mom. strafflagen, sådant det lyder i lag av den 24 augusti 1990 (769/90),
som följer:

Gällande lag

Föreslagen lydelse

29 kap.

Om brott mot den offentliga ekonomin

4 §

Skatteförseelse

Den som för att skaffa sig själv eller någon annan ekonomisk vinning eller av någon annan orsak än betalningsoförmåga underlåter att inom utsatt tid betala

- 1) förskotts innehållning eller källskatt,
- 2) för en kalendermånad uträknad omsättningskatt eller motsvarande skatt på vissa försäkringspremier eller
- 3) arbetsgivares socialskyddsavgift skall, om gärningen inte utgör skattebedrägeri, för *skatteförseelse* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §

Skatteförseelse

Den som för att skaffa sig själv eller någon annan ekonomisk vinning eller av någon annan orsak än betalningsoförmåga underlåter att inom utsatt tid betala

- 1) förskotts innehållning eller källskatt,
- 2) för en kalendermånad uträknad omsättningskatt eller motsvarande skatt på vissa försäkringspremier,
- 3) *mervärdesskatt som skall redovisas eller*
- 4) arbetsgivares socialskyddsavgift skall, om gärningen inte utgör skattebedrägeri, för *skatteförseelse* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den

199 .